

Protokoll nr 5 fört vid äldrenämndens sammanträde

Tidpunkt:

Tisdagen 25 maj 2021, kl. 16:00-16:41

Plats:

Bråvallasalen, Stadshuset, plan 1

Paragrafer: §§1-21, omedelbart justerade §§ 13 och 14

Dag för justering: 2021-05-28

Erik Slottnér (KD)
ordförande

Mirja Räihä (S)
vice ordförande

Närvarande:

Se sid 2 i protokollet

Ledamöter:

Erik Slottner (KD), ordförande
Mirja Räihä (S), vice ordförande
Yvonne Fernell-Ingelström (M)
Anette Hellström (M)
Georg Lagerberg (M)
Abit Dundar (L)
Ulla Wihlman (MP)
Christina Linderholm (C)
Felix Finnveden (S)
Lisa Ahlstrand (S)
Robert Mjörnberg (V)
Inger Gretzer Qvick (V)

Ersättare:

Christina Huss (M)
Inger Akalla (M)
Lisbeth Crabo Ljungman (M)
Truls Ljungström (M)
Paulina Draganja (L)
Anna Kers Hagberg (MP)
Anna Simon-Karlsson (C)
Bengt-Olov Tengmark (S)
Melisa Guner (S)
Vakant (S)
Elisabeth Persson Grip (V)
Hanna Egeltoft (V)
Göran Ek (SD)

Förhinder:

Leif Söderström (SD)

Tjänstgörande:

Göran Ek (SD) för Leif Söderström (SD)

Närvarande tjänstemän:

Äldredirektör Patric Rylander, avdelningscheferna Raili Karlsson, Susanne Brinkenberg och Kicki Elofsson, biträdande avdelningschef Linda Hammes, enhetschef Carl Smitterberg, strateg Hanna Markkula samt nämndsekreterare Gina Lööf.

I sammanträdet deltog även borgarrådssekreterarna Mejke Runström, Fredrik Bergström och Karin Vaghult.

§ 1 Närvarande

Ordföranden Erik Slottner (KD) öppnade sammanträdet.
Ledamöter och ersättares närvaro noterades.

§ 2 Val av justerare

Ordföranden Erik Slottner (KD) valdes att tillsammans med vice ordföranden Mirja Räihä (S) justera protokollet.

Justering sker senast fredag den 28 maj 2021

§ 3 Anmälan av protokollsjustering ÄN 4/2021-04-20

Äldrenämndens protokoll från 2021-04-20 anmäldes.

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna

§ 4 Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Dagordningen fastställdes.

§ 5 Inkomna skrivelser från nämndens ledamöter och ersättare

Inga skrivelser anmäldes.

§ 6 Förvaltningschefens information/presentation

Strategen Hanna Markkula presenterade Stadsövergripande boendepplan 2022 med utblick mot 2040.

Äldredirektören Patric Rylander informerade om Attendo Sabbatsbergsbyn som varit aktuell i media angående kohortvård våren 2020. Informerade också om nuläget kring covid-19.

§ 7 Remiss av Revisionsrapport nr 2/2021 Samverkan utskrivna patienter från slutenvård

Dnr ALD 2021/112

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till revisorsgrupp.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-03-22

Revisionskontoret har genomfört en granskning i syfte att bedöma om samverkan sker kring patienter som skrivs ut från slutenvård i enlighet med Lag om utskrivningsklara patienter från slutenvård (LUS) och den regionala överenskommelse som slutits mellan Region Stockholm och länets kommuner. Granskningen har avgränsats till patienter/brukare som fyllt 65 år, varit inlagda på sjukhus och efter utskrivning har behov av insats inom den kommunala äldreomsorgen eller regionens öppenvård.

Granskningen visar på väsentliga brister i samverkan mellan Region Stockholm och länets kommuner kring utskrivningsklara patienter från slutenvården. Samverkan sker endast i delar i enlighet med lag och den regionala överenskommelsen.

En central del i samverkansöverenskommelsen är samordnad individuell planering (SIP). Primärvården är enligt överenskommelsen sammankallande. Granskningen visar att primärvården i mycket begränsad omfattning kallar till dessa möten.

Revisionskontorets bedömning är att äldrenämnden i huvudsak har ett arbete som främjar stadens arbete med att efterleva krav och intentioner i lagstiftningen (LUS) och den regionala överenskommelsen avseende samverkan kring utskrivningsklara patienter från slutenvård. Äldrenämnden arbetar bland annat med att stödja implementeringen av Tryggt mottagande i hemmet i samtliga stadsdelsnämnder. Nämnden har också tagit initiativ till ett pilotprojekt för att utveckla samverkan med Region Stockholm. Nämnden följer dock inte

upp om staden uppnår de mål som finns i den regionala överenskommelsen.

Revisionskontorets samlade bedömning är att stadsdelsnämnderna Farsta, Hässelby-Vällingby och Södermalm samverkar med Region Stockholm i enlighet med den regionala överenskommelsen när det är möjligt. Bedömningen grundar sig på att primärvården inte kallar till SIP i den omfattning som överenskommit.

Äldreförvaltningen anser att revisionskontorets slutsatser i rapporten ger ett bra underlag till det fortsatta utvecklingsarbetet inom staden. Regelbundna uppföljningar och analyser om intentionerna i såväl lagstiftning som den regionala överenskommelsen är viktiga delar att infrias för staden som helhet genom bland annat med stadsdelsnämndernas avvikelser som grund.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Två särskilda uttalanden anmäldes ett från vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) och ett från ledamoten Göran Ek (SD)

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Ingen ska behöva vara kvar på sjukhus längre än det finns behov av. Den blågröna majoriteten i staden måste arbeta för att den blågröna majoriteten i Regionen tar sitt ansvar, då den nya ansvarsfördelningen inte fungerar. Den fragmentiserade vårdkedjan i Stockholmsregionen bidrar inte till en sammanhållen vårdkedja.

Det är viktigt att primärvården organiseras på ett bättre sätt. Nu är primärvården splittrad på grund av vårdvalet. Därför behöver kommunerna driva på att någon/några vårdcentraler har ett områdesansvar, det skulle kunna innebära ett större folkhälsoansvar, ansvar för förebyggande hälsoarbete och samordning för utskrivningsklara patienter.

Granskningen av stadens revisorer visar på väsentliga brister i samverkan mellan Region Stockholm och länets kommuner kring utskrivningsklara patienter från slutenvård och konstaterar att samverkan endast delvis sker i enlighet med lag och den regionala överenskommelsen.

Revisionskontorets bedömning är att samverkan inte sker i den form som parterna kommit överens om och menar att ansvaret för detta dock inte primärt är stadens. Utsedd vårdkontakt, inom primärvården, ska kalla till SIP inom tre dagar efter underrättelser att patienten är utskrivningsklar. Statistik visar att så skett vid cirka 10 procent av genomförda utskrivningar.

Det finns dock inget hinder för kommunen att kalla till SIP. Av förarbetena till LUS framgår samtidigt att om den fasta vårdkontakten inte fullföljer sitt kallelseansvar är kommunen inte förhindrad att på eget initiativ kalla till samordnad individuell planering.

Av någon anledning har stadens politiska ledning i uppdragsbeskrivningen och förfrågningsunderlaget för hemtjänst ändrat när en SIP ska upprättas. Enligt lag ska en SIP upprättas när en är en enskild person, oavsett ålder, har behov av insatser från socialtjänsten och från hälso- och sjukvården, om det finns behov av det och om den enskilde samtycker. I underlagen har detta ändrats till att en SIP kan upprättas. Detta bör ändras tillbaka, så att det är tydligt för alla utförare att en SIP alltid ska upprättas under ovanstående förutsättningar.

Ledamoten Göran Ek (SD) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Revisorerna i Stockholm har initierat och genomfört en granskning i syfte att bedöma om samverkan sker kring patienter som skrivs ut från slutenvård i enlighet med Lag om utskrivningsklara patienter från slutenvård (LUS) och den regionala överenskommelse som slutits mellan Region Stockholm och länets kommuner.

Syftet med granskningen är att bedöma om staden och Region Stockholm samverkar vad gäller utskrivningsklara patienter från slutenvård.

Samverkan sker inte i den form som parterna kommit överens om. Ansvaret är dock inte primärt stadens. - Patientperspektivet beaktas inte i tillräcklig grad i den samordnade planeringen inför utskrivning (SIP). - Varken staden eller regionen har säkerställt en tillräcklig uppföljning och återkoppling av resultat. Bedömningen är att stadsdelsförvaltningarna kan ta en mer aktiv roll i samverkan med regionen för att förebygga återinskrivningar till slutenvård.

Vi menar att den granskning som revisorerna har gjort är bra och viktig beträffande hur samverkan fungerar kring patienter som skrivs ut från slutenvård. Det vi saknar är en konkret handlingsplan för att åtgärda de påpekade bristerna samt en tydligare ansvarsfördelning mellan berörda parter.

§ 8 Tertialrapport 1 2021 för äldrenämnden

Dnr ALD 2021/137

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner tertialrapport 1 inklusive bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Äldrenämnden redovisar omslutningsförändringar om 10,0 mnkr till kommunstyrelsen.
3. Äldrenämnden ansöker om medel för särskild kompetensutvecklingsinsats (KUS) för ett projekt enligt bilaga 2 av en summa om 0,6 mnkr.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-05-11

Uppföljningen i tertialrapporten fokuserar på nämndens bidrag för att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål och verksamhetsområdesmål. Efter årets första tertial gör äldreförvaltningen bedömningen att de mål, aktiviteter och indikatorer som framgår av nämndens verksamhetsplan i huvudsak kommer att uppnås och genomföras under året. Effekterna av Coronapandemin har haft en stor påverkan på äldreförvaltningens arbete under årets första tertial och kommer med största sannolikhet ha betydelse även fortsättningsvis under 2021. Lägesbilden kring pandemin beskrivs närmare under rubriken "Konsekvenser av Covid-19-pandemin" samt under nämndmålet "Äldrenämnden skapar förutsättningar för att äldre har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande". Sammanfattningen i

tjänsteutlåtandet utgår från kommunfullmäktiges tre inriktningsmål.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Två särskilda uttalanden anmäldes ett från vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) och ett från ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V).

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Tertialrapporten för januari till april år 2021 ska redovisa för hur och i vilken omfattning nämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål, det ekonomiska utfallet, samt en prognos för helåret. Rapporten redogör för hur förvaltningen arbetar med de uppdrag de fått i budget och det är glädjande att se hur vår verksamhet, trots de ekonomiska förutsättningar den blågröna majoriteten ålagt dem, gör sitt bästa för att kunna leverera en välfärd av hög kvalitet till stadens invånare. Coronapandemin har drastiskt förändrat vårt samhälle. Vår personal har med sina arbetsinsatser gjort enastående insatser för att alla ska kunna ta sig igenom krisen med hälsa och säkerhet. De förtjänar de bästa förutsättningar för detta arbete. Något som staden inte alltid lyckats ge dem.

Coronakommissionen har i sitt betänkande om äldreomsorgen konstaterat att överdödligheten inom Stockholms äldreomsorg var betydligt högre än vad den var i andra regioner, också sådana med motsvarande grad av samhällssmitta.

Kommissionen pekar ut ett antal faktorer som avgörande och som är relevanta för Stockholms äldreomsorg. Bland dessa märks den höga graden av tillfälliga anställningar, den, till följd av en långtgående privatisering, fragmentiserade organisationen och den bristande medicinska kompetensen. Men trots detta saknar den borgerliga majoriteten helt konkreta förslag för att öka andelen fasta anställningar och minska

visstidsanställningarna. Att hävda att man vidtar alla medel för att ge personalen förutsättningar att bedriva en patientsäker omsorg är i avsaknad av högre ambitioner för personalen direkt felaktigt. Trygga anställningar och schyssta arbetsvillkor är en central förutsättning för en god kvalitet och trygghet.

Vi har under den här perioden sett hur politiken agerat alldeles för senfärdigt på vad som behövt göras för att stoppa smittspridningen. Trots att hela världen under de för rapporten aktuella månaderna befunnit sig i en pandemi, som ger direkta effekter på stadens alla verksamheter, bedöms stadens mål till stora delar uppfyllas. Att målet ”I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande” anses som helt uppfyllt är direkt provocerande. Att hävda att målet om hög kvalitet och trygghet är uppfyllt visar att systemet för uppföljning inte mäter verkligt utfall. Nämnden bör inte anse målet som uppfyllt.

Målet ”Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna” anses delvis uppfyllt. Dock inte av de anledningar vi som socialdemokrater anser. Vi har under våren bevittnat hur en stor vårdjätte gett sig på ett vårdbiträde som larmade om missförhållanden i verksamheten, vilket vi alla vet är hennes lagstadgade rättighet. Vi har sett hur privata utförare tagit emot miljoner i coronastöd samtidigt som ledningen plockat ut miljoner i bonusar. Staden har gett en privat utförare pengar för att kompensera för tomställda platser, samtidigt som ledningen sparkar personal och hyvlar arbetstid. Det är skattemedel som på grund av för låg bemanning blir till vinst hos ägarna. På vilket sätt förbättrar det kvaliteten för de äldre? Vi får vid återgång till egen regi rapporter om hur den övertagna personalen är totalt slutkörd efter att ha jobbat på orimliga scheman, med en omänsklig arbetsbelastning. På vilket sätt är det att anse att Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna?

Under pandemin har personalfrågan rätteligen blivit högaktuell. Vi socialdemokrater vet att det kan vara ödesdigert att inte koppla ihop personalfrågor och kvalitet inom äldreomsorgen. I en kris som denna har personalkontinuiteten visat sig vara avgörande. Den orimligt höga andelen timanställda måste minska. Besluten av den politiska majoriteten att ta bort stadens mål för att minska tidsbegränsade anställningar har visat sig vara direkt kontraproduktiva för kvaliteten.

Överhuvudtaget är personalpolitiken en fråga som den blågröna majoriteten med all önskvärd tydlighet visat att de inte gärna tar i, något som visar sig i sjunkande AMI och bedömningar av Bra arbetsgivare. Det är dock mycket angeläget att större fokus läggs på personalens arbetsmiljö och -villkor. Vi stod redan innan pandemin inför en stor utmaning med kompetensförsörjningen i staden och har lagt ett antal förslag för att förbättra bland annat arbetsvillkoren i staden, vilka inte hörsammats.

Förutom att säkerställa att de anställda har bra arbetsvillkor, rimliga scheman och ett närvarande ledarskap behöver förutsättningarna för kompetensutveckling förbättras. Grundbemanningen behöver öka, för att minska användningen av timanställningar, för att höja kvaliteten och för att förbättra arbetsmiljön. Vi vill se fler bemanningsenheter, med fastanställda heltidsvikarier som ska kunna täcka upp då ordinarie personal är frånvarande, vilket kommer att underlätta kompetensutveckling och minska den administrativa bördan med att ringa in och introducera ny personal i verksamheten.

Att vara chef inom omsorgen är ett tungt ansvar, där många redan innan pandemin haft en oerhört stor arbetsbörda. Det visar sig tydligt nu i stadsdelarna där personalen är utarbetad och där chefer måste hyras in för att klara den uppkomna situationen. Chefernas situation måste förbättras och deras förutsättningar behöver ändras för att ge dem möjlighet att klara sina uppdrag. Vi vill ha ett maxtak på 25 medarbetare per chef.

Bra arbetsvillkor, en god arbetsmiljö och fasta anställningar är inte bara nyckelfaktorer när det gäller att kunna rekrytera utan också för att behålla medarbetares kompetens. En hög personalkontinuitet i verksamheterna bidrar i stor grad till att staden ska kunna bibehålla och utveckla en hög kvalitet i välfärden. Vi måste skapa förutsättningar för dem som redan arbetar inom vård och omsorg att vilja, orka och kunna arbeta kvar. Otrygga anställningar kommer varken leda till ett hållbart arbetsliv eller en högre kvalitet för den enskilde. Inte heller kommer de innebära att fler lockas till att vilja arbeta med vård och omsorg.

Våra anställda förtjänar bättre förutsättningar – både avseende anställningsvillkor och sett till bemanning.

Stimulansmedel

Vi välkomnar att Stockholms stad tilldelats stimulansmedel, men hade gärna sett att medlen använts till några större satsningar med en tydlig utvärdering för att sedan kunna överföras till alla delar av äldreomsorgen för att verkligen kunna göra skillnad. Stadsdelarnas möjlighet att utveckla befintligt arbete i enlighet med bidragens intentioner blir begränsade när medlen är små. Risker är stora att effekterna som önskas uteblir. Vi vill även ha en utförligare redovisning av vad de olika utförarna avser att använda medlen till.

Mat och måltider

Majoriteten har fördelat 8 miljoner kronor på Matlyftet. Men att erbjuda näringsriktig och attraktiv kost för äldre kräver kunskap och kompetens, vilken ligger hos personalen. Hur dukas maten? Hur kan man berika kosten för att få tillräckligt med kalorier i den äldre, vars aptit ofta är nedsatt? Hur ofta ska mat och mellanmål serveras? Äter den äldre upp maten? Den kompetensen behöver underhållas, i synnerhet om personalomsättningen är hög, vilket den tyvärr ofta är inom äldreomsorgen.

Vi vill ha måltidsombud på varje enhet inom den kommunala hemtjänsten, med särskild kunskap om måltider för äldre. Ombuden ska sprida kunskaper om bra mat för äldre, vilka lagar, regler och ansvarsförhållanden som gäller för maten, samt löpande informera och inspirera övrig omvårdnadspersonal. Måltidsombuden ska fortbildas och vara väl kända inom sina respektive enheter. Det är något som gör en långsiktig och verklig skillnad. Varje krona staden använder måste ge effekter som förbättrar hälsa för äldre och kvalitet inom verksamheterna.

Nationella minoriteter

Det är positivt att arbetet med att ta fram en plan för att säkerställa att staden kan erbjuda äldreomsorg på finska, meänkieli och samiska har påbörjats.

Det har länge varit svårt att få hemtjänst på finska och kommunen behöver ta sitt ansvar för att åtgärda detta och inte fortsätta förutsätta att marknaden kommer att lösa bristen. IVO har dragit in tillståndet för det enda företaget som har kunnat

erbjuda hemtjänst på finska och det visar hur sårbart det kan bli när kommunen inte tar ansvar för en del grupper med speciella behov. Därför behöver staden utreda hur kommunala hemtjänstteam, som kan ansvara för hemtjänst för alla minoritetsgrupper, kan inrättas, förslagsvis kommunövergripande organiserat under Trygghetsjouren, eller i regionsgemensamma team. Att vara ett förvaltningsområde förpliktigar och trots valfrihetsmodeller har kommunen det yttersta ansvaret.

Basala hygienrutiner

Det är positivt att förvaltningen driver ett projekt med syfte att få en djupare förståelse för vad som hindrar vårdpersonal inom äldreården att följa basala hygienrutiner och utifrån det ta fram och testa nya beteendeorienterade insatser som ska hjälpa vårdpersonal att följa och upprätthålla hygienrutiner över tid. Men att målet med projektet är att minska risken för utbrott av covid-19 på äldreboenden kan inte vara tillräckligt. I Stockholm är det, på grund av en alltför restriktiv biståndsbedömning, de sköraste äldre som beviljas plats på ett äldreboende. En vanlig säsongsinfluensa eller magsjuka kan drabba den enskilde mycket hårt och i värsta fall leda till döden. Basala hygienrutiner ska alltid följas, inte enbart under en pandemi.

Äldreomsorgen präglas av en ledarskapssituation med alltför många medarbetare där de anställda sällan ser sin chef. Ledarskapet måste förändras och bli mer närvarande för att verksamheterna ska kunna förbättras.

För att kunna följa de basala hygienrutinerna måste förvaring av handtvål, handsprit och pappershanddukar säkerställas hos den enskilde hemtjänsttagaren.

Vidareutbildning till specialistundersköterska

Vi ställer oss frågande till att förvaltningen inlett ett samarbete med utbildningsanordnare för att upphandla specialistutbildning för undersköterskor. Vi har sedan länge yrkeshögskoleutbildningar på Åsö vuxengymnasium och anser att det skulle vara en fördel att även i detta fall använda sig av stadens befintliga utbildningar med redan upparbetade kontakter och vana. Åsö har erfarenhet och kompetens att söka både tillstånd och medel från Myndigheten för yrkeshögskolan

och att använda sig av den kompetensen borde vara att föredra. En specialistutbildning inom yrkeshögskolan ger dessutom en bra grund att stå på och en examen till den som klarar sig igenom utbildningen.

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Äldreförvaltningen gör i tertialrapport 1 bedömningen att nämndens verksamhetsplan i huvudsak kommer att uppnås och genomföras under året helåret 2021. Rapporten redovisar genomgående att kommunfullmäktiges inriktningsmål och nämndmål som helt uppfyllda (med undantag för "Äldrenämnden är en bra arbetsgivare" endast delvis uppnås).

Nämndmålen är oftast försiktigt formulerade så till vida att äldrenämnden ska "bidra" till uppfyllandet av de olika målen. Med denna formulering kan kraven att uppnå målen sägas uppfyllda genom bara beskrivning av olika pågående projekt och aktiviteter. Vi anser däremot att detta säger inget om uppnådda kvalitetsförbättrande effekter på arbetsmiljö och för de äldre livskvalitet genom att det saknas uppgifter om genomförandet och om uppföljningar med utvärderingar. Till exempel står det att stadsdelsnämnderna ska fortsätta utveckla och implementera ramtid i hemtjänsten. Vi ställer oss mycket frågande om ramtid överhuvudtaget har börjat implementeras och har inte fått någon uppföljning på detta. Ramtid förutsätter att undersköterskor får tillräckligt med tid hemma hos omsorgstagaren och har en chans att lägga egna scheman utifrån omsorgstagarens dagliga behov. Dessutom förutsätter det att personalen får tid för planering och dokumentation. Vi ställer oss dock frågande till att målet "Äldrenämnden skapar förutsättningar för att äldre har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande" uppfylls fullgott när vi vet att äldreomsorgen visat sig ha uppenbara kvalitetsbrister vid externa granskningar.

Vi anser att pandemin har visat behovet och vikten av en stark och hållbar offentlig sektor. Mångfalden av utövare inom äldreomsorgen har försvårat möjlighet till insyn och kontroll av personalens arbetsförhållanden och effekterna av pandemin för de äldre inte bara av covid-19 utan även annan sjuklighet samt problematiken med isoleringen.

Vi anser vidare att pandemin tydliggjort kända brister i arbetsmiljön för såväl personal som chefer i äldreomsorgen och att omfattande satsningar krävs. Majoritetens ständiga krav på effektiviseringar och krympande äldreomsorgsbudget har skapat en uppiskad situation där personalen utsätts för en orimlig arbetsbelastning och chefer tvingas styra verksamheter genom besparingar. Problemen med hög andel timanställda, måste omedelbart åtgärdas med prioriteringar i budget som säkerställer fasta anställningar med kollektivavtal som norm, möjlighet till kompetensutveckling i planering med arbetsgivaren även för timanställda och fastställda krav på bas- och specialistutbildningar. Satsningar på verksamhetsförlagda språkutbildningar och även kurser till vårdbiträde och undersköterska med stöd i svenska är bra men genomförandet i samtliga verksamheterna måste följas upp. Antal anställda per chef och ärenden per biståndshandläggare måste definieras och måluppsättas. Vänsterpartiet håller med förvaltningen om att chefer ska utbildas i arbetsmiljö men vill tillägga att vi även vill att chefer ska få professionell handledning vad gäller bemötande av personal.

Vi förväntar oss att chefer inom äldreomsorgen ska utöva ett inlyssnande, demokratiskt ledarskap med respekt för undersköterskeprofessionen och inte försöka tysta personal som påtalar brister i verksamheten eller kommer med synpunkter. Vi anser att det är ett bra initiativ att kommunstyrelsen i samarbete med äldrenämnden ska pröva att i mindre skala utforma ersättningen till hemtjänstutförare så att hög kvalitet och kontinuitet främjas och att detta utvärderas. Vi anser att både äldreomsorg kvalitetssäkrad enligt vetenskap och beprövad erfarenhet och behovsprövad personaltäthet och målsatt personalkontinuitet ska ligga till grund för ersättning inom hemtjänst men även i vård- och omsorgsboende.

Det är vidare mycket angeläget att äldreförvaltningen ska utreda hur stadens hälso- och sjukvårdsorganisation kan stärkas i syfte att säkerställa likställighet och tillgång till likvärdig vård och omsorg. Denna utredning bör också ta fram för vård och omsorgsboende optimala mål på personaltäthet avseende såväl läkare, sjuksköterskor som undersköterskor i förhållande till typ av boende. Förvaltningen har kartlagt bemanningen av sjuksköterskor på stadens vård- och omsorgsboenden oavsett regiform och funnit att en sjuksköterska hade ansvar för i genomsnitt 20 individer och det är enligt rapporten över

genomsnittet i landet men utvärdering av optimal bemanning saknas.

De i stadens budget uppsatta indikatorer för att mäta årligen måluppfyllelsen inom äldreomsorgen utgår från resultaten i Socialstyrelsens nationella brukarundersökning. Tyvärr ger dessa brukarundersökningar, dels genom låga svarsfrekvenser (under eller kring 50 %) dels genom att i vissa fall svarsuppgifter ges av anhöriga, inte ett verklighetsförankrat mått på brukarinställningen till omsorgen. Socialstyrelsen har meddelat att de med största sannolikhet inte kommer att genomföra undersökningen i år varför indikatorerna kommer att följas upp enbart utifrån resultaten från biståndshandläggarnas kvalitetsuppföljning på individnivå. Biståndsbedömarnas undersökningar på individnivå genomförs däremot med samma mallar och högt deltagande, därför bör resultaten presenteras i äldreförvaltningens årsrapporter på sådant sätt att äldrenämnden kan ta ställning till behov av kvalitetsförbättrande åtgärder inom stadens hemtjänstverksamheter.

§ 9 Anskaffning av trygghetslarm - Genomförandebeslut Dnr ALD 2021/158

Äldrenämndens beslut

1. Förvaltningschefen ska, med möjlighet till vidaredelegation, genomföra ett avrop av digitala trygghetslarm genom en förnyad konkurrensutsättning utifrån SKL Kommentus Inköpscentrals AB:s tillfälliga ramavtal för trygghetslarm och larmmottagning.
2. Förvaltningschefen ska, med möjlighet till vidaredelegation, göra avropsanmälan till SKL Kommentus Inköpscentral AB, besluta om avropsförfrågan, fatta tilldelningsbeslut, ingå och förlänga kontrakt med ny leverantör.
3. Förvaltningschefen ska, med möjlighet till vidaredelegation, utifrån affärsmässiga grunder, vid behov vidta förändringar såsom uppsägning, kompletteringar och/eller tillägg till det kontrakt som tecknas samt i övrigt förvalta det tecknade kontraktet.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-03-30.

Äldreförvaltningen tecknade i augusti 2020, efter genomförd upphandling, ett avtal med en leverantör om att tillhandahålla trygghetslarm, larmknappar, armband och nätadaptrar samt service, underhåll och support. Avtalet har sagts upp med anledning av att leverantören inte uppfyllde ställda krav.

På nämndens sammanträde i mars fattades beslut om att göra en mindre anskaffning för att uppfylla det löpande behovet av trygghetslarm. På nämndens sammanträde i april fattades beslut om inriktningen att göra avrop från Kommentus inköpscentrals tillfälliga ramavtal för trygghetslarm och larmmottagning genom förnyad konkurrensutsättning. Förvaltningen återkommer nu med förslag till genomförande av detta.

Förvaltningen föreslår att nämnden ger förvaltningschefen i uppdrag att godkänna avropsförfrågan, fatta tilldelningsbeslut samt teckna och förlänga kontrakt. Vidare föreslår förvaltningen att äldrenämnden delegerar till förvaltningschefen att vid behov vidta förändringar såsom uppsägning, kompletteringar och/eller tillägg till det kontrakt som tecknas samt i övrigt förvalta det tecknade kontraktet.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Ledamoten Göran Ek (SD) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Äldreförvaltningen tecknade i augusti 2020, efter genomförd upphandling, ett avtal med en leverantör om att tillhandahålla trygghetslarm, larmknappar, armband och nätadaptrar samt service, underhåll och support. Avtalet har sagts upp med anledning av att leverantören inte uppfyllde ställda krav.

Mot bakgrund av att trygghetslarm är en stor och viktig faktor för den personliga hälsan och säkerheten måste kvalitet och garantier prioriteras så att något motsvarande inte upprepas vid nästkommande upphandling.

§ 10 Stadsövergripande boendeplan 2022 med utblick mot 2040

Dnr 2021/159

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden beslutar enligt ordförande Erik Slottner (KD), Yvonne Fernell-Ingelström m.fl. (M), Abit Dundar m.fl. (L), Ulla Wihlman (MP) och Christina Linderholm (C) förslag:

1. Stadsövergripande boendeplan 2022 med utblick mot 2040 i enlighet med bilagan till äldreförvaltningens tjänsteutlåtande godkänns med följande ändringar.

Sidan fyra, stycke två, raderna tre till nio ersätts med:
För många särskilda boenden finns det ett ökande behov av underhåll och modernisering. Innerstaden bedöms ha det största behovet. Överskottet innebär utrymme att prioritera underhåll och översyn av beståndet. Det förordas en inriktning att i samband med behov av större upprustning/underhåll av särskilda boenden noga värdera investeringsutgifterna i förhållande till behovet av fastigheten och vilka andra alternativ som finns.

Sidan fyra, stycke tre, raderna tio till fjorton ersätts med:
Mot bakgrund av de stora underhållsbehoven inom stadens fastighetsbestånd för servicehus anser äldreboendeplaneringen att stadsledningskontoret och äldreförvaltningen i samråd med Micasa och stadsdelsförvaltningarna ska kunna samordna planeringen för stadens servicehus i syfte att säkerställa servicehus som biståndsbedömd boendeform i regionerna även på längre sikt. Omstruktureringar av servicehus ska ske parallellt med en satsning på utbyggnad av moderna seniorbostäder med tillgång till aktivitetscenter i nära anslutning till boendet.

Sidan 38, stycke sex, raderna 35-39 ersätts med:
Mot bakgrund av de stora underhållsbehoven inom stadens fastighetsbestånd för servicehus finns ett behov att säkerställa att de medborgare i staden som har rätt till det också har tillgång till denna biståndsbedömda boendeform. Därför anser äldreboendeplaneringen att stadsledningskontoret och äldreförvaltningen i samråd med Micasa och stadsdelsförvaltningarna ska kunna samordna planeringen för

stadens servicehus i syfte att säkerställa servicehus som biståndsbedömd boendeform i regionerna även på längre sikt. Det krävs en långsiktig planering och samordning inom staden för att säkerställa att det finns väl fungerade servicehus inom varje region. Detta då det ska vara möjligt att anpassa nuvarande servicehusbestånd om efterfrågan och behovet av denna förändras.

Sidan 42 stycke sex, raderna 28-37 ersätts med:

Utbyggnaden av nya vård- och omsorgsboenden och upprustning och underhåll av befintliga boenden medför stora investeringsutgifter för staden. Även om det är ändamålsenligt att ha Micasa som hyresvärd så är det inget självändamål. Cirka 85 procent av de vård- och omsorgsboendeplatser som staden är huvudman för idag hyrs i lokaler som ägs av kommunkoncernen. För att begränsa de investeringsutgifter som denna lokalhållning medför bör andra lösningar kunna prövas då det är gynnsamt ur ekonomiska och verksamhetsmässiga perspektiv.

Sidan 48, stycke två raderna fyra till tio ersätts med:

En rimlig slutsats blir då att det kan vara bättre att avyttra om ett långsiktigt behov av fastigheten för andra verksamheter i staden saknas och ersätta de lägenheter som avvecklas med nyproduktion som kan utformas optimalt för verksamheten och med bra miljöprestanda. Det överskott av platser som redovisas under 2020-talet kan vara strategiskt för att klara omflyttningar med mera för att möjliggöra sådana omstruktureringar.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-05-04.

Äldreförvaltningen har samordnat arbetet med den stadsövergripande boendepplanen i samverkan med berörda aktörer. Fram till 2040 ökar behoven av vård- och omsorgsboende med cirka 2 600 platser. I boendepplanen har behovet av åtgärder analyserats för att möta denna efterfrågan. Det föreslås nyproduktion om cirka 980 nya kommunala platser. Det finns sex kommunala projekt där planering pågår. När det gäller privat nyetablering behövs ytterligare drygt 1 600 platser, cirka 20 boenden beroende på storlek.

Staden har med nuvarande planering ett överskott av platser vilket ökat mer än planerat i och med pandemin. Många särskilda boenden har ett stort behov av underhåll. Överskottet

innebär utrymme för underhåll och översyn av beståndet. Tre kommunala vård- och omsorgsboenden är av olika skäl planerade att avvecklas.

Boendeplanen ska även beakta behovet av seniorbostäder utifrån den demografiska utvecklingen. Micasa planerar för 1 500 nya lägenheter. I enlighet med stadens ambitionshöjning behöver ytterligare mellan 1 200 till 1 800 privata seniorbostäder tillkomma fram till 2040.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) finner att det finns två förslag till beslut:

- 1) Ordförande Erik Slottner (KD), Yvonne Fernell-Ingelström m.fl. (M), Abit Dundar m.fl. (L), Ulla Wihlman (MP) och Christina Linderholm (C) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslår (se beslutet)
- 2) Vice ordförande Mirja Räihä m.fl. (S), ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) och ledamoten Göran Ek (SD) föreslår att besluta enligt förvaltnings förslag till beslut enligt följande:
  1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till stadsövergripande boendeplan för 2022 med utblick mot 2040.
  2. Äldrenämnden överlämnar förslaget till kommunstyrelsen för beslut.
  3. Äldrenämnden överlämnar förslaget för kännedom till stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottner (KD) ställde de två förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med det gemensamma framlagda förslaget som stöds av ordföranden Erik Slottner (KD), Yvonne Fernell-Ingelström m.fl. (M), Abit Dundar m.fl. (L), Ulla Wihlman (MP) och Christina Linderholm (C).

Reservationer

Vice ordförande Mirja Räihä m.fl. (S), ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) och ledamoten Göran Ek (SD) reserverade sig mot beslutet till förmån för förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande

Två särskilda uttalanden anmäldes ett från vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) och ett från ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V).

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Förslaget till stadsövergripande boendeplan för 2022 med utblick mot 2040 skapar en stor osäkerhet om hur staden skall kunna garantera utbyggnaden av boende för äldre. Den nuvarande planeringsinriktningen är en ändring som helt uppenbart kommer att få stora konsekvenser för staden och vi har fortfarande inte fått se några risk- och konsekvensanalyser.

Den blågröna majoriteten förutsätter bekymmerslöst att närmare 1600 platser, motsvarande 20 boenden, kommer att tillkomma genom privat nyetablering. I dagsläget finns sju av staden kända privata projekt där planering pågår. Övriga platser förutsätts i boendeplanen framför allt tillkomma under andra halvan av 2030-talet. Det är ett alltför ansvarslöst och bekymmersfritt antagande att hoppas att privata företag kommer att bygga och driva äldreboenden i denna nu föreslagna utsträckning. Det är en riskfylld lösning som även riskerar att minska jämlikheten inom olika delar av staden.

Vi har under en lång tid satt 60 procent kommunalt huvudmannaskap som nödvändigt för att behålla rådigheten över platserna och kontroll över verksamheten och kostnadsutvecklingen och anser att det är en lägstanivå staden fortsatt behöver hålla. Vi behöver ha rådigheten över majoriteten av boendena för de äldre och personalens skull. Tillgången på äldreboenden behöver säkras och med en större andel boenden i kommunal regi kan vi säkerställa rätt kompetens, goda anställningsvillkor och en god kvalitet. De senaste årens tvångsprivatiseringar visar att den borgerliga ledningen i realiteten prioriterar ned kvaliteten till förmån för en ökad andel privat verksamhet.

Det är djupt oroande att årets boendeplan för innerstaden kort och tydligt redovisar ett stort underskott av antalet platser. Det är ohållbart och riskerar att äventyra välfärden för de äldre om bara några år. Staden behöver planera för boenden även i nybyggda områden.

Äldrenämnden ska bidra till utvecklingen av såväl biståndsbedömda som icke biståndsbedömda boendeformer för äldre i samverkan med Micasa Fastigheter i Stockholm AB, privata aktörer och stadsdelsnämnderna. Stadens boendeplan ska ligga till grund för efterföljande års markanvisningar och vi vill se en målsättning till år 2040 på minst 12 000 bostäder för äldre, varav 5000 seniorbostäder, 2 600 vård- och omsorgsbostäder och 5 000 hyresrätter som är tillgänglighetsanpassade för äldre i ordinarie bestånd.

Äldreförvaltningen konstaterar i sitt tjänsteutlåtande att det kommer initiativ från privata aktörer om att starta nya vård- och omsorgsboenden. Vi önskar att förvaltningen kontinuerligt redovisar för nämnden hur dessa initiativ hanteras och fortskrider till färdigställda bostäder, från idé till första spadtag och invigning.

Stadens möjligheter att använda lokaler som under en tid inte behövs för äldreomsorgens behov kan komma att behövas för andra ändamål, som exempelvis boenden för hemlösa. Lämpar sig inte lokalerna för detta ändamål bör de kunna prövas för studentbostäder. Det viktiga är i så fall att lokalerna snabbt kan konverteras tillbaka när behoven inom äldreomsorgen och på det sociala området i övrigt förändras.

Det är viktigt att se till att inte minst innerstadsdelarna har tillräckligt med platser för de behov som uppstår, staden kan inte bara förvänta sig att de äldre som bor i innerstaden är beredda på att flytta till andra stadsdelar. Därför måste varje nedläggning analyseras noga innan beslut fattas. När någon av stadsdelarna vill eller måste lägga ner ett äldreboende så ska en avveckling ske i god ordning och framförallt måste intagningsstopp införas i god tid.

Det är positivt att förvaltningen betonar vikten av att eftersträva lägre hyresnivåer, inte minst ur ett jämställdhetsperspektiv. Många äldre efterfrågar attraktiva och trygga alternativa boendeformer och många av våra äldre har idag mycket svårt att klara kostnaderna för nyproducerade lägenheter, oavsett om det är ägt eller hyrt boende. Staden behöver göra mer för att hålla nere byggkostnader och hyresnivåer.

Redan nu har de äldre ett omfattande behov av insatser vid första ansökan om biståndsinsatser eftersom de väntat med att ansöka på grund av smittoläget och det är sannolikt att staden kommer att få ett större antal äldre som ansöker om vård- och omsorgsboende i takt med att allt fler vaccineras.

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Förvaltningen skriver i sitt tjänsteutlåtande att det enligt rådande prognos råder ett överskott bostäder för äldre i staden under fortsättningen av 2020-talet. Man anför också att då pandemin förmodligen bara tillfälligt har påverkat ett minskat behov så behövs den långsiktiga planen för att säkerställa de långsiktiga behoven. Vänsterpartiet är helt eniga i behovet av den långsiktiga planen. Vi var under förra mandatperioden drivande i ett framtagande av just denna, då vi såg ett stort behov i att systematiskt och enhetligt arbeta med och planera boendeförsörjningen för stadens äldre invånare. Utifrån den aspekten är det fortsatt positivt att den rådande majoriteten ser behovet av att denna plan genomförs.

Vi vill återigen påtala att det kommunala huvudmannskapet skyndsamt bör justeras till den tidigare andelen om 60 %. Detta är viktigt ur flera aspekter, först och främst utifrån ett demokratiskt perspektiv då staden har en skyldighet att möta en lång rad olika behov som marknaden sannolikt inte kommer att finna lönsamma. Majoriteten har vid upprepade tillfällen lyft i positiva ordalag att privata utförare "står på kö" för att bygga samhällsfastigheter som inrymmer boende för äldre. Vi kan av planen utläsa att staden har behov av att privata aktörer ska tillskapa hela 1630 platser fram till 2040, men att hela 1 100 platser helt saknar konkret planering. Tanken är att staden helt ska förlita sig på att företag ska vilja bygga dessa boenden och dessutom göra det i precis rätt tid. Det är vår mening att vi inte har moraliskt råd att chansa med stadens nuvarande och framtida äldres boenden och lägga dem i händerna på kortsiktiga spekulationer. Dessutom har pandemin visat oss att när det snabbt behöver iordningställas särskilda lokaler är det av stor vikt att staden själv har rådighet över lokaler.

Vidare lyfter även planen vikten av att öka ambitionerna i byggandet av seniorlägenheter, detta instämmer vi i Vänsterpartiet självklart med, det ligger i linje med den politik

vi inledde under förra mandatperioden! Vi ser ett ökat behov av “mellanboenden”, i den meningen att det behöver fyllas en lucka mellan egen ordinarie bostad och vård- och omsorgsboende. Vi delar planens vision om att skapa tillgängliga bostäder med ett socialt innehåll, och kan inte nog understryka dem som platser där det skall gå att bo tryggt, äta i gemenskap och leva ett rikt liv.

Vi vill dock höja en varningsflagga kring privata nyproduktioner riktade till äldre, då de påfallande ofta inte byggs för människor med en svagare ekonomi. Det finns en tydlig underliggande klassaspekt när det byggs lika mycket för marknadens behov och inte de äldres. För att sammanfatta det tydligt, många av dessa privata seniorbostäder har hyror som inte är anpassade för den personal som tidigare i sina liv har arbetat inom äldreomsorgen. Av det enkla skälet att många av stadens invånare blir fattigpensionärer så måste hyrorna till varje pris hållas nere.

Vi anser att planeringen av servicehus och seniorboende grundas på flera osäkra antaganden. Det uppges minskad efterfrågan av servicehus samtidigt som ansökningar med otrygghet och oro som grund hittills inte beviljats. Riktlinjerna har dock reviderats och beslutats av kommunfullmäktige den 12 april 2021 och i de nya riktlinjerna har hög ålder definierats till 85 år och äldre vilket förhoppningsvis kan leda till en ökning av beslut om servicehus. Det saknas underlag för antagandet att seniorbostäder med möjlighet till social gemenskap och måltider skulle kunna ersätta servicehus. Vi anser vidare att de hårda ekonomiska prioriteringar som görs vid bedömningarna till vård- och omsorgsboende inte är acceptabla.

§ 11 Uppföljning av stadens lex Sarah rapportering år 2020 Dnr ALD 2021/30

Äldrenämndens beslut

1. Nämnden godkänner redovisningen av inkomna lex Sarah-rapporter under 2020.
2. Nämnden överlämnar redovisningen av inkomna lex Sarah-rapporter under 2020 till kommunfullmäktige.
3. Ärendet överlämnas för kännedom till stadsdelsnämnderna, arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-05-06.

Socialförvaltningen och äldreförvaltningen har genom en enkät till samtliga berörda nämnder följt upp rapporterade missförhållanden enligt bestämmelserna om lex Sarah under 2020. Totalt rapporterades 304 missförhållanden, av dessa bedömdes 26 vara allvarliga missförhållanden. Av rapporterna avsåg 269 missförhållanden i nämndernas egen verksamhet och 34 i enskild verksamhet. De flesta rapporteringarna enligt lex Sarah i egen regi har under 2020 skett inom äldreomsorgen, följt av funktionsnedsättningsområdet och verksamhetsområdet barn och unga. Den vanligaste typen av missförhållande var brister i utförandet av insats följt av brister i rättssäkerhet vid handläggning och genomförande. Jämfört med 2019 har det totala antalet rapporter om missförhållanden minskat något.

Förvaltningarna föreslår att nämnderna godkänner redovisningen av inkomna lex Sarah-rapporter under 2020 samt överlämnar redovisningen till kommunfullmäktige. Vidare föreslås att ärendet överlämnas till berörda nämnder för kännedom.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) anmälde ett särskilt uttalande till vilket ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) ansluter sig till enligt följande.

Med anledning av vårens händelser, där Attendo bröt mot efterforskningsförbudet och varslade ett vårdbiträde som larmat om missförhållanden om uppsägning, är det högst oroande att se den markanta skillnaden i anmälningar mellan egen regi och enskild verksamhet. Vad är anledningen till att de enskilda verksamheternas medarbetares lagstadgade skyldigheter att påtala brister och anmäla missförhållanden inte efterföljs?

När det gäller äldreomsorgen inkom totalt 119 lex Sarah-rapporter. Från stadens egenregiverksamhet inkom 103 rapporter och från enskild regi inkom 16 rapporter.

Förvaltningens bedömning att kunskapen om de skyldigheter som följer enligt lex Sarah behöver öka förefaller helt korrekt, oavsett om det är det egentliga skälet till de förhållandevis få rapporteringarna. Vi instämmer i förvaltningens synpunkt angående vikten av att staden bidrar till att verksamheter i enskild regi är väl förtrogna med dels skyldigheten att rapportera missförhållanden inom den egna verksamheten och dels skyldigheten att omedelbart informera beställande nämnd om inkommen lex Sarah-rapport.

Äldreförvaltningen menar att det är rimligt att anta att många verksamheter har haft stora utmaningar med att klara av att bedriva sin kärnverksamhet och upprätthålla en adekvat bemanning under pandemin. Vi har betalat ut miljoner till enskilda verksamheter som kompensation för tomställda platser på grund av pandemin. Samtidigt minskar Kavats Vård AB, en av vårdjättarna som mottagit pengar, bemanningen och hyvlar tjänster med så mycket som upp till 25 procent i en bransch där de anställda redan går på knäna. För stadens del handlar det om Persikan i Akalla, Birger Jarl på Norrmalm och Björksätra i Sättra. Attendo går med miljonvinster och betalar ut bonusar till ledningen. Efter flera vårdskandaler i Finland tvingades Attendo öka bemanningen och bolagets resultat gick då från 330 miljoner plus under 2018 till en förlust på 45 miljoner 2019.

Läs det igen. När de ökade bemanningen och följde kraven gick de från 330 miljoner plus till 45 miljoner minus. Det är fullkomligt uppenbart att redovisningen av inkomna lex Sarah-rapporter under 2020 nu måste leda till skarpare krav på bemanning och ett kraftfullt arbete för ett öppnare och tryggare klimat för de anställda att våga anmäla missförhållanden. Det är en lagstadgad skyldighet som staden nu måste säkerställa efterföljs i den skattefinansierade äldreomsorgen.

§ 12 Fördelning av stimulansmedel för God och Nära vård inom äldreomsorgen

Dnr ALD 2021/134

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till fördelning av stimulansmedel till äldreomsorgen 2021 motsvarande 52,0 mnkr.
2. Äldrenämnden beslutar att delegera till förvaltningschefen att fördela stimulansmedel om 52,0 mnkr till utförare med hälso- och sjukvårdsansvar utifrån den modell som föreslås i detta ärende.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-04-27.

Regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har enats om överenskommelsen God och nära vård 2021 som en grund för dessa stimulansmedel. Stockholms stad har tilldelats 52,0 mnkr för arbete inom överenskommelsen.

Överenskommelsen är fördelad enligt följande tre områden:

1. Nära vård – omställningsarbete (38,6 mnkr)
2. Goda förutsättningar för vårdens medarbetare (8,0 mnkr)
3. Vidareutbildning för sjuksköterskor (5,4 mnkr)

Den del som avser ”Nära vård – omställningsarbete” föreslås användas inom följande fyra områden:

- Samverkan mellan regionen och stadsdelsförvaltningar - Gemensam målbild för att uppnå omställningen till nära vård genom lokala samverkansstrukturer och gemensamma mötesforum.
- Personcenterat förhållningssätt - Tillgång till likvärdig vård- och omsorg.
- Hälsofrämjande och förebyggande insatser - Preventivt och proaktivt arbetssätt.
- Målgruppsanpassning av vårdtjänster till de med störst behov.

Enligt förslaget fördelas 37,3 mnkr till stadens 13 stadsdelsförvaltningar och 1,2 mnkr till LSS-hälsan, som är organiserade under socialförvaltningen. Det arbete som kommer att utföras inom ramen för överenskommelsen ska inbegripa samtliga regiformer.

De 8,0 mnkr som avser ”Goda förutsättningar för vårdens medarbetare” fördelas till utförarverksamheter som har hälso-

och sjukvårdsansvar inom staden. Detta gäller såväl kommunalt som enskilt drivna verksamheter.

Av de 5,4 mnkr som fördelats till ”Vidareutbildning av sjuksköterskor” utgår 0,3 mnkr till LSS-hälsan och resterande medel kommer att användas för utbildning till specialistsjuksköterskor.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle beslut i enligt med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Det finns stora förväntningar på Sveriges kommuner och regioners överenskommelse ”God och nära vård 2021”, för den hälso- och sjukvård som bedrivs i hemmet, på särskilda boende och för problematiken kring vårdens övergångar (exempelvis utskrivningar från akutsjukhus). Det är viktigt att stadens använder tilldelade medel kommungemensamt för att bästa resultat ska kunna uppnås, något som äldreförvaltningen påpekar. Äldreförvaltningen föreslår medel för omställningsarbetet ”Nära vård” till stadsdelsförvaltningarna och för ”Goda förutsättningar för vårdens medarbetare” fördelning till utförarverksamheter som har hälso- och sjukvårdsansvar inom staden såväl kommunalt som enskilt drivna.

Vi anser att det inte är ett ändamålsenligt resursutnyttjande för ”Nära vård ” att låta 13 olika stadsdelsförvaltningar skapa egna processer för kontakter med regionen. För att kunna säkerställa ett jämlikt, likvärdigt kvalitetssäkrat hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande arbetssätt måste staden centralt och i samarbete med regionen ta fram gemensamma rutiner för alla verksamheter. . Med de valfrihetssystem som råder inom staden avseende såväl val av primärvård som sjukvård kommer de äldre inte med säkerhet välja vare sig primärvård eller sjukhus inom sin egen stadsdelsförvaltning

varför resursers bör sättas på en stadsgemensam planering inom dessa områden.

Vi anser också att det nu är tillfälle för äldrenämnden att ställning till hur sjukvården i hemmet ska uppnås via optimala kontakter med primärvård och ASIH och vidare hur vården på särskilda boenden och hur regionanställda läkare ska arbeta på ett teambaserat sätt på särskilda boenden.

Avseende ”Goda förutsättningar för vårdens medarbetare ” och ”Vidareutbildning för sjuksköterskor” bör äldreförvaltningens uppgift vara att driva igenom likvärdiga kompetensförsörjningar, specialistutbildningar och förutsättningar på arbetsplatserna och sammanställa och redovisa hur kompetens och förutsättningarna ser ut inom de olika verksamheterna inom äldreomsorgen.

För övrigt anser vi att privatiseringar av livsviktig äldreomsorg och sjukvård inte främjar möjlighet skapa gemensamma mål och insyn, förutom de ständigt återkommande skandalerna och de vinster i verksamheterna som inte kommer de äldre till del.

§ 13 Fördelning av stimulansmedel för Motverka ensamhet bland äldre och ökad kvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom

Dnr ALD 2021/128

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till fördelning av stimulansmedel för att motverka ensamhet bland äldre och för ökad kvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom motsvarande 41,3 mnkr.
2. Äldrenämnden beslutar om omedelbar justering.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-04-19.

Regeringen har beslutat att Socialstyrelsen under 2021 får använda 608,5 mnkr för att säkerställa en god vård och omsorg av personer med demenssjukdom samt för att motverka ensamhet bland äldre. Stockholms stad har tilldelats totalt 41,3 mnkr. I Stockholms stad har äldrenämnden uppdraget att administrera och fördela stimulansmedlen till stadens

verksamheter inom äldreomsorgen, oavsett regiform. Totalt har 69 företag och 13 stadsdelsförvaltningar inkommit med sammanlagt 83 ansökningar motsvarande drygt 96,7 mnkr.

Verksamheterna har delats upp kategorierna dagverksamhet, hemtjänst, vård- och omsorgsboende/servicehus, öppna träffpunkter och beställarenheter. Förvaltningens förslag till fördelning av stimulansmedlen baseras på ansökt belopp i förhållande till antal kunder och äldre som omfattas av insatsen samt ansökans rimlighet i genomförandet, omfattning och långsiktighet. Enligt äldreförvaltningens förslag fördelas 41 252 624 kr till 125 verksamheter. Totalt har verksamheter i stadens egen regi blivit tilldelade 19 388 256 kr och privata verksamheter 21 864 368 kr.

Förslag till beslut

Ordförande Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordförande Erik Slottner (KD) ställde de två förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag

Reservation

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) reserverade sig mot beslutet till förmån för deras eget förslag till beslut enligt följande:

1. Delvis godkänna förvaltningens förslag.
2. Därutöver anföra följande

Vänsterpartiet har inga specifika invändningar kring fördelningen av stimulansmedel för att motverka ensamhet bland äldre och för ökad kvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom.

Vi vill däremot lyfta på ett mer generellt plan att vi motsätter oss den typen av politik där verksamheterna vare sig de är offentliga eller privata ansöker om specifika medel för att utföra den typ av verksamhet som borde rymmas inom

ordinarie budget. Dessutom blir förbättringspotentialen för dessa två högt prioriterade grupper beroende på om utföraren söker medel och till vad medel används. Vi menar inte med detta att verksamheterna själv inte ska kunna komma egna initiativ men vi anser att förvaltningen först ska tillgodose att prioriterade behov inom dessa områden ska vara uppfyllda. Vi anser också att verksamheterna också behöver riktlinjer för prioriterade områden såsom överenskommelsen som regeringen och SKR har enats om för 2021– 2022 om insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention.

Vi föreslår därför att inför tilldelning av stimulansmedel ska förvaltningen i första hand prioritera

- att förslaget om äldreкураторer inom socialtjänsten verkställs och att förvaltningen öronmärker medel för inrättandet av dessa tjänster för förebyggande och uppsökande verksamhet för att motverka ensamhet bland äldre.
- Att samtliga verksamheter inom demensomsorgen ska var stjärnmärkta eller Silviacertifierade och att förvaltningen ska öronmärka medel för stjärnmärka eller Silviacertifiera till verksamheter som saknar sådan märkning eller certifiering.

§ 14 Fördelning av stimulansmedel för Psykisk hälsa och suicidprevention 2021

Dnr ALD 2021/87

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till fördelning av stimulansmedel för psykisk hälsa och suicidprevention motsvarande 10,0 mnkr.
2. Äldrenämnden beslutar att delegera till förvaltningschefen att omfördela de stimulansmedel som inte rekvirerats före den 30 september 2021.
3. Äldrenämnden beslutar om omedelbar justering.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-04-29

Utifrån den nationella överenskommelsen om insatser inom psykisk hälsa och suicidprevention har Stockholms stad tilldelats stimulansmedel för 2021. Socialförvaltningen

samordnar fördelningen inom staden. Äldreförvaltningen har samordnat äldreomsorgens framställan och lämnat ett underlag till socialförvaltningen.

Socialförvaltningen har beslutat att fördela stimulansmedel till äldreomsorgen om totalt 10,0 mnkr enligt nedan:

- 4,0 mnkr för utvecklingsarbete
- 2,0 mnkr för kunskapsbaserad och säker hälso- och sjukvård och socialtjänst
- 4,0 mnkr för suicidprevention

Stimulansmedlen ska användas under 2021 inom ramen för syftet i enligt med den nationella överenskommelsen.

Förslag till beslut

Ordförande Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 15 Hörsemiljöer för äldre - rapport

Dnr ALD 2021/168

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens rapport om hörsemiljöer för äldre inklusive förslag till åtgärder.
2. Äldrenämnden överlämnar förslaget för kännedom till stadsdelsnämnderna och Micasa.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-04-14.

I Stockholms stads budget för 2021 anges att äldrenämnden, i samarbete med stadsdelsnämnderna och Micasa, ska genomföra en utredning av hörsemiljöerna på stadens äldreboenden och att ta fram förslag på förbättringsåtgärder. I budget anges också att äldrenämnden, i samverkan med stadsdelsnämnderna, ska se över hörsemiljöerna ur ett verksamhetsperspektiv inom stadens äldreomsorg.

Äldreförvaltningen har mot bakgrund av detta, i samarbete med ett antal stadsdelsförvaltningar och Micasa, genomfört en

utredning av hörselmiljöerna inom äldreomsorgen med fokus på vård- och omsorgsboende. Flera faktorer påverkar möjligheten till en god ljudmiljö för äldre såsom lokalernas utformning, inredning och personalens förhållningssätt, kunskap och bemötande.

De utvecklingsområden som har konstaterats kan framförallt härledas till bristande kunskap hos personalen och ett antal åtgärder föreslås. Äldreförvaltningen anser att hörselkompetensen bör höjas genom utbildning vilken bör inkludera kunskap om hörselhjälpmedel samt förtydliganden av syn- och hörselinstruktörernas funktion. Hörselkompetens bör även inkluderas i uppföljning och förtydligas i avtal.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 16. Anmälan av kontorsyttrande som svar på remiss av Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk hälsa

Dnr ALD 2021/178

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner anmälan av förvaltningens kontorsutlåtande som svar på remissen och lägger ärendet till handlingarna.

Ärendet

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen inom Region Stockholm har tagit fram en strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa. Strategin gäller för regionens samtliga nämnder och bolag under perioden 2022-2030. Strategin har två huvudinriktningar, det vill säga att främja psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande samt att förebygga psykisk ohälsa. Nämnder och bolag ska integrera strategin i alla relevanta beslut inom de olika uppdragen de ansvarar för. Äldreförvaltningen är positiv till att hälso- och sjukvårdsförvaltningens har tagit fram en strategi för området och vill poängtera vikten av samverkan mellan aktörer. Förvaltningen anser även att strategin kan förtydligas i vissa avseenden.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 17. Anmälan av protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) från sammanträde den 18 maj 2021**Äldrenämndens beslut**

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) sammanträde från den 18 maj 2021 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 18. Anmälan av protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från den 22 april och den 20 maj 2021**Äldrenämndens beslut**

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från den 22 april och den 20 maj 2021 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

Beslutsgång

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

§ 19. Anmälan av beslut fattade enligt delegation april 2021

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Lista över beslut fattade enligt delegation från april 2021 anmäldes

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

Beslutsgång

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

§ 20. Postlista april 2021

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Postlista för april 2021 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

Beslutsgång

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

§ 21. Övriga frågor

Inga övriga frågor anmäldes.

Sammanträdet avslutades.

Vid protokollet

Gina Lööf, nämndsekreterare